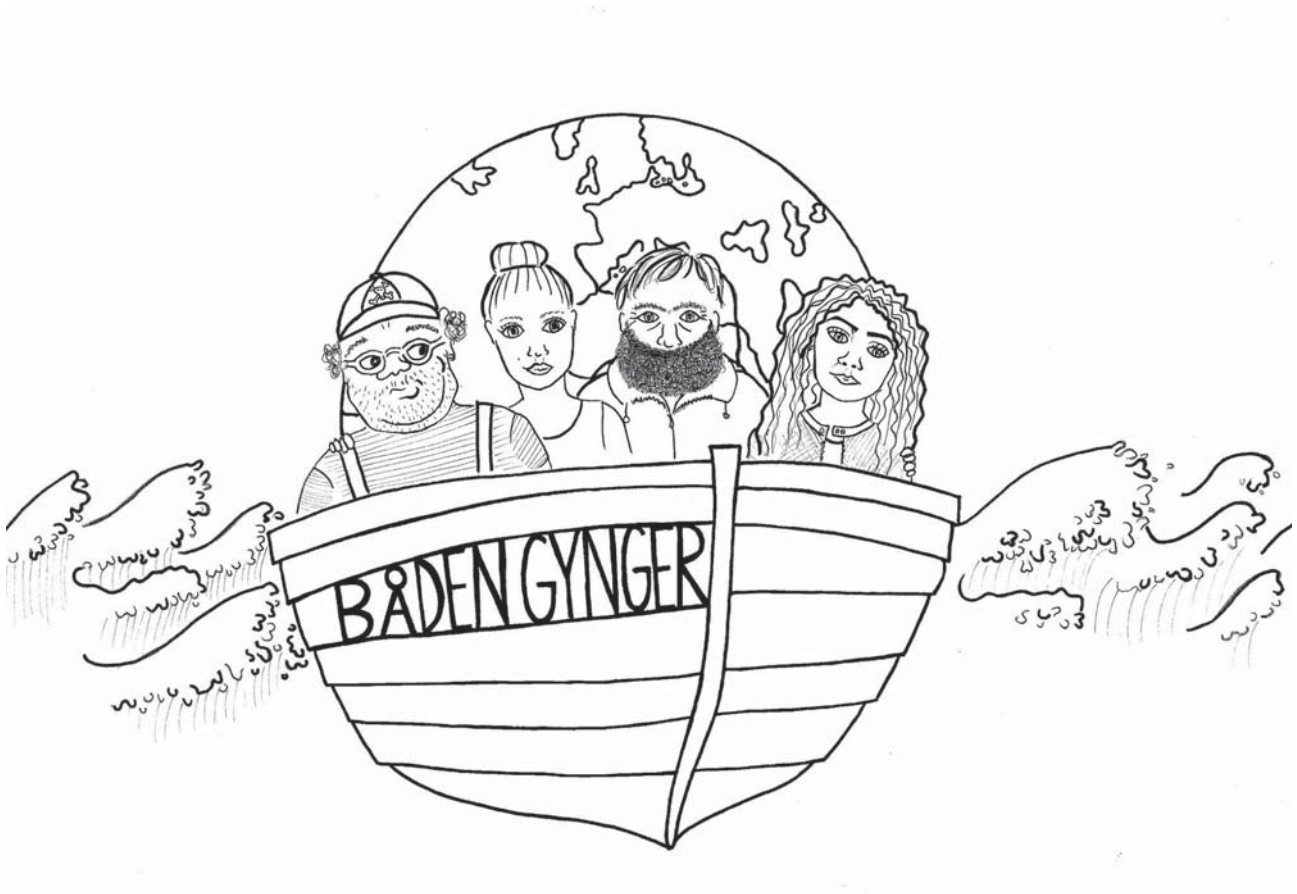

“Båden Gynger”

Debatskabende teater

“Den Gode Galskab”

Oktober 2016

Hjertelig Velkommen til “Båden Gynger”

debatskabende teater om sigøjnere og psykisk sårbare

Stykket er en del af kulturbyprojektet “Den Gode Galskab”,
som er et utraditionelt samarbejde mellem

VIA University College,

Socialforvaltningen

og

De Splittergale

Selvom Aarhus først officielt er Kulturby i 2017,

har Den Gode Galskab siden 2012 produceret

3 konferencer om udsatte borgere

4 sigøjnerfestivaler

... og nu 7 teaterforestillinger

Projekt “Den Gode Galskab” handler om mennesker.

Mennesker der lever på kanten af samfundet.

Mennesker der oplever verden anderledes

Mennesker der ikke bliver kaldt “normale”

Vi laver teater der har noget på hjerte

Teater med udgangspunkt i aktuelle problemstillinger

Teater hvor udsatte grupper fortæller deres personlige historier

Teater der gentænker den måde vi møder skæve eksistenser på.

Teater der frisætter nyskabende kræfter

Teater som provokerer og inspirerer

Teater der lægger op til debat

Først lidt facts

Psykisk sygdom i Danmark

Ifølge bedrepsykiatri.dk lider ca. 560.000 danskere af psykisk sygdom. Dette er både børn, unge og voksne. Af den totale sygdomsbyrde i Danmark fylder psykisk sygdom 25%.

Kræft og kredsløbssygdomme kommer herefter med henholdsvis 17% og 15,2%.

Hvor mange sigøjnere er der i Danmark og i verden?

Der er ingen, der præcis ved hvor mange der er, for romaer bliver i Danmark registret efter nationalitet og ikke efter om de er romaer. Selv foretrækker de fleste også at sige at de er fra Ungarn, Bosnien eller hvor de nu kommer fra.

Officielt siger man at der er ca. 1000-2000, men de mener selv, de er over 10.000. Så det er et svært spørgsmål. I Helsingør har kommunen ulovligt registret omkring 200 familier svarende til ca. 700 personer. Det er det eneste præcise tal. I København skulle der være flere tusinde, bl.a. en stor gruppe fra Makedonien og en stor gruppe fra Kosovo. Desuden bor der mange i Nakskov og Varde.

I hele verden er der omkring 12 til 15 millioner. Heraf ca. 7-10 millioner i Europa.

Lykkepillen

Som værten
i et overfladisk
TV-show, der gør
hverdagens tragedier
til overfladisk underholdning,
er det alt for let
for os at stemple
de mennesker
vi har svært ved
at forstå,
og sætte dem
i kasser.
På den måde
har vi hjulpet
os selv med at gøre
den komplekse verden
lettere for os
at begribe.
Det er lettere
for værten
det er lettere
for verden.

Gypsy Life

Af Tüнди og Jennifer Lakatos

Den første bølge af sigøjnere kom til Ungarn i det 14. århundrede. Dronning Maria Therasas forbød under sin regeringstid i det 18. århundrede sigøjnerne at tale deres eget sprog, "romani". Op gennem det 18. og 19. århundrede blev mange sigøjnerbørn tvangsfjernet og bortadopteret til etnisk ungarske familier for at blive integreret i det ungarske samfund.

Selvom det i dag er tilladt at tale "romani", er det langt under halvdelen af de ungarske sigøjnere, der kan tale sproget. Det er især de senere indvandrede sigøjnere, som hovedsageligt bor i det sydvestlige Ungarn, der ikke har været villige til at opgive deres vaner.

De sigøjnere der, som vi, lever i den nordøstlige del af Ungarn kalder sig "ungarske sigøjnere". Vi taler kun ungarsk og lever meget mere som almindelige ungare. Ligesom de fleste andre mennesker i Europa har vi børnehaver og skoler. Vi lærer et erhverv, går på college og arbejder.

De største forskelle er måske den måde, hvorpå vi drikker, når vi føler glæde og sorg. I vores liv spiller dans og musik en vigtig rolle. Vi forsøger på den måde at forstå den verden vi lever i. Vi er mennesker.

Mester Jakob

På tværs af kulturer
er musik et sprog
vi alle taler.

Musikken følger os
gennem livet
fra vi kommer til jorden
til vi forlader den igen.

Kunsten og musikken
afspejler den kultur
den udspringer af.

Nogle kulturer
vender smerten
indad
andre vender den
udad.

Ud af smerten
spirer skønheden
og inderligheden

Smit mig

Menneskeskabning, jeg forstår dig ikke

Du siger, du er udenfor

Men jeg ser ingen frostsprængte læber fra kulden

Og jeg ser ingen perler i dit skæg fra regnen

Du siger, du er gal

Men jeg ser ingen knyttede næver

Og jeg ser ingen skarpe tænder

Du siger, du er skør

Men jeg ser ingen smuldrende knogler

Og du er ikke skabt af porcelæn

Du siger, du står alene

Men jeg står lige her

Er der en mening med galskaben?

Er der noget jeg ikke ser?

Smit mig med din galskab, menneske

Så jeg forstår lidt mere

Er det oppe i dit hoved?

Går jeg mon glip af noget?

Vis mig hvad du kan menneske

Slå dig løs!

Heldet følger de tossede

Sophias Liv

At sidde fast i systemet
mellem pædagoger
og socialrådgivere
er ikke let,
når man har
en masse håb
og drømme.

Der er mange ting,
der siges,
som ikke høres,
og mange ting,
der slet ikke
kan forklares med ord.

Fordomme

Vi har alle sammen fordomme om hinanden, både på tværs professioner, kulturer og religiøse overbevisninger. Fx oplever vi studerende tit at der mod pædagoger, lærere og diakoner, ligesom vi gang på gang kan tage os selv i at have fordomme mod dem, vi skal hjælpe. I dagligdagen kan fordomme være en måde at beskytte os selv på. Det at fordømme andre kan få os til at føle os bedre.

Fordomme slår revner
i relationen mellem mennesker.
Fordommene er indlejret i os
og bæres som masker.
Vi kan som mennesker
udfordre egne fordomme
Kigge på dem udefra
og spørge 'hvorfor fordømmer jeg'?

The Half Time Show

Støvledans

“I can hop, I can run, and it's very very fun
klask your lår, klask your støvle.
I can hop, I can run, and it's very fun,
glem the trouble - and the bøvl”

Vores ungarske sigøjner venner danser også “støvledans”
Men for dem er dansen, ligesom musikken, mere end blot
en morsom fritidsbeskæftigelse.

Det er en stor del af deres traditionelle kultur. Igennem
dansen og musikken finder de glæde og sammenhold. For
sigøjnerne er dansen en måde at nedbryde grænser og nå
ud til mennesker på... og ikke mindst til at glemme “the bøvl”

Splittergal Folkedans

“Jeg ser de hvide... brune... gale
jeg ser dem danse alle mand
Her i dette lille land,
danser vi sammen alle mand”

Vi danser med forskelligheder, og på tværs af kulturer.
Hvem vil **DU** danse med? Hvem **TØR** du danse med?

Roma og Julie

Kærligheden
kender ingen grænser
Og så alligevel.

Hvad stiller man op
med en grænseløs kærlighed
i en verden fuld af grænser?

Kan man trodse diskriminationen
Når den udspringer
fra ens egen familie?

Danskprøven

I Danmark tager vi imod mennesker fra mange forskellige lande. Men hvordan håndterer vi egentlig dette? Første trin til at opnå dansk statsborgerskab, er indfødsretsprøven:

1. Hvad handler balletten "Sylfiden" om?

Hvad skal man som dansker have viden om?

2. Hvornår blev folkeviserne nedskrevet?

Hvornår blev velfærdsstaten nedrevet?

3. Hvornår havde den 1. film om Olsen Banden premiere?

Årh, vil I ikke bare lade mig være!?

Hvor mange etniske danskere er i stand til at bestå indfødsretsprøven?

Er det rimeligt og nødvendigt at kunne svare på disse spørgsmål for at kunne kalde sig dansker?

Og er det overhovedet det, vi ønsker af kommende danske statsborgere?

Spejlbilleder

Spejlet på væggen viser én ting, men hverdagens spejle, som vi alle støder på, viser mange idealer, som vi skal forsøge at leve op til. Hvilke spejle taler sandheden og hvilke afspejler, hvem vi er?

Spejlbilledet

Spejl, spejl

Et spejl

Spejler mig

Jeg spejler mig

Spejlet

Et spejl kan gå i tusinde stykker

Om lidt går jeg i stykker!

Jeg vil gerne spejle det hele

spejle alle

men hvordan spejler jeg mig selv?

Gypsy shoes

Sko er noget de fleste har.

Valget af sko kan sige meget om, hvem vi er.

Er de nye eller gamle? Moderne eller gammeldags?
Fremtrædende eller anonyme? Pudsede eller slidte?

Skoen

Mine sko går aldrig
nogen steder uden mig

Trofastheden hviler i snørrebåndene
Sålen giver mig afsæt til livet

Jeg går aldrig i for små sko
Det er det visionære skonummer
der passer mig bedst

Båden Gynger

Af Karsten Hvid

Jeg sad som et gidsel
På et plejehjem for 90årige
Selv 33.

Fanget i systemets klør
1 ½ år uden hjem
Dobbelt husleje
Omkring mig - ligkister med liv
Død sild

Har De sat pris på
At De har en pilsner i snor?
Nyd den.
Det er et højdepunkt.

Silden døde
Men livet er hårdt alligevel.
Alle har lig i lasten
... Nå, ikke alle?

Vi er alle i samme båd
Og båden gynger
Med både dig, mig og systemet

Tak fordi du så med

Vi håber at du er blevet

... Bevæget

... Provokeret

... Inspireret

Men båden gynger stadig.

Og der er meget der skal gentænkes.

Vil du med om bord?

eller bare vide mere?

Så kan du få fat på os her:

Projekt den Gode Galskab:

<http://via2017.via.dk/projekter/den-gode-galskab>

Jon Skjerning-Rasmussen: 61 77 35 82

Ole Bjørn Rasmussen: 87 55 34 20

Klaus Rubin: 87 55 34 19

De Splittergale

Dybrovej 21

8270 Højbjerg

71 10 13 25

www.desplittergale.dk